

Materiały do występowania orzechówki *Nucifraga caryocatactes* na Wyżynie Częstochowskiej

Wstęp. Orzechówka *Nucifraga caryocatactes* jest gatunkiem o zasięgu borealno-górskim. W Polsce zasiedla głównie Karpaty, Sudety oraz Mazury i Podlasie, a w rozproszeniu także Pomorze. Rzadko spotykana jest w innych częściach kraju, choć bardzo często bez wyraźnych dowodów legowości (Tomiałojć, Stawarczyk 2003). Na południu Polski odosobnione od głównej populacji stanowiska znane są też z Gór Świętokrzyskich, okolic Kielc, Opoczna, Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej, Roztocza i Biłgoraja (Walasz, Mielczarek red. 1992, Tomiałojć, Stawarczyk 2003). Sporo uwag o występowaniu orzechówki poświęcono w opracowaniach uwzględniających awifaunę lasów górskich Karpat (np. Głowaciński, Profus 1992, Stoj 1992, Hordowski 1999) i Sudetów (np. Dyrzcz i in. 1991, Mikusek 1996, Mikusek, Dyrzcz 2003). Jest to zrozumiałe zwążywszy, że tereny górskie zasiedla najliczniejsza populacja legowa tego gatunku w Polsce.

Skryty tryb życia orzechówki w okresie rozrodu jest głównym powodem niedostatecznego poznania jej rozmieszczenia i liczebności w wielu regionach kraju. Stan ten dotyczy także izolowanej populacji zastępującej Wyżynę Krakowsko-Częstochowską, z której pochodzi niewiele informacji (por. Walasz, Mielczarek red. 1992, Walasz red. 2000, Tomiałojć, Stawarczyk 2003), a mapy faunistyczne obrazujące występowanie tego gatunku w tej jednostce geograficznej nie odzwierciedlały już aktualnego stanu wiedzy o jej rozmieszczeniu. Na Wyżynie Częstochowskiej orzechówka jest gatunkiem legowym najprawdopodobniej od lat 1980. Wcześniej notowano je w sezonach

polegowych. Mogłoby to jednak pośrednio sugerować, że ten osiadły gatunek sporadycznie gniazdował tu nawet wcześniej. Od tego czasu, a zwłaszcza w ostatnich latach, zaznaczył się na Wyżynie wyraźny wzrost liczby obserwacji tego gatunku (Skowron i in. 2003), który następował pomimo braku zasadniczego zwiększenia penetracji ornitologicznych.

Materiał i metody. Materiały dotyczące występowania i rozmieszczenia orzechówki na Wyżynie Częstochowskiej gromadzono głównie w latach 2000-2003. Dane w tekście uzupełniono także spostrzeżeniami z innych lat, do marca 2004 r. włącznie. Obserwacje prowadzono w granicach Parku Krajobrazowego Orlich Gniazd (obecnie woj. śląskie, pow. ok. 290 km²). Teren parku penetrowano w sposób eksploracyjny. Północną granicę powierzchni próbnej stanowiły lasy położone w rejonie Olisztyna i Janowa, południowa i południowo-wschodnia sięgała okolic Żarek i Podlesic. Obszar Wyżyny odznacza się wyjątkową urokliwością i mozaikowością terenu. Położony jest na wysokości 300-460 m n.p.m. Najbardziej charakterystyczną cechą krajobrazu są liczne wzgórza oraz malownicze ostańce skalne. Dominują drzewostany sosnowe, najczęściej pochodzące ze sztucznego nasadzenia, oraz buczyny.

Informacje zbierano we wszystkich okresach fenologicznych, także przy okazji innych obserwacji faunistycznych. Rejestrowano wówczas każdego osobnika, zarówno w czasie przypadkowych wizyt terenowych, jak i zaplanowanych obserwacji. Podzielono je jednak na dwa etapy. W pierwszym, obejmującym okres legowy, każdego roku penetrowano tylko wybrane, najbardziej reprezentatywne i odpowiadające wymaganiom ptaków środowisko: były to lite monokultury iglaste w młodszych klasach wiekowych oraz ich obrzeża. Przy zbieraniu danych w terenie pomocne były także wszelkie pochodzące z lat wcześniejszych spotkania orzechówek. Za stanowisko uznano rewir, w którym stwierdzono gniazdowanie (znaleziono gniazdo, spotkano młode ptaki, noszenie pokarmu) lub gniazdowanie było prawdopodobne czy też możliwe (stwierdzono zaniepokojenie dorosłych osobników sugerujące bliskość gniazda, obserwacje pary ptaków, obserwacje ptaka w środowisku legowym). Poza sezonem legowym, każdego roku kontrolowano miejscowości odwiedzane przez orzechówki, zwłaszcza w sierpniu i wrześniu, ze względu na licznie tu rosnące krzewy leszczyzny *Corylus avellana*, których orzechy stanowią ważne źródło pokarmu. Obserwacje nanoszono na mapę, co umożliwiło wytypowanie głównych te-

renów legowych. W mniejszym opracowaniu, oprócz danych autora uwzględniono także obserwacje Przemysława Kurka i Tomasza Święciaka.

Wyniki. W rezultacie prowadzonych obserwacji stwierdzono, że w granicach Parku Krajobrazowego Orlich Gniazd orzechówka jest gatunkiem nielicznie gniazdującym, o nierównomiernym rozmieszczeniu. Łączną liczebność oceniono na 14-18 stanowisk. Jednak trudności w wykrywaniu tego gatunku podczas wiosennych kontroli terenu sprawiają, iż jej liczebność może być nawet dwukrotnie wyższa od wykazanej. Poniżej scharakteryzowano miejsca, w których wykryto stanowiska orzechówki:

1) Sokole Góry i okolice Biskupic (4-6 stanowisk) – występowała głównie w lasach położonych u podnóża tego masywu skalnego. We wschodniej części kompleksu leśnego znaleziono nawet zajęte gniazdo (1.04.2002 r.); było to pierwsze stwierdzenie legu w granicach projektowanego Jurajskiego Parku Narodowego. Legowa była także w 2003 r. Dalej na południe na wysokości wsi Biskupice odnotowano kolejne stanowiska. Leg wykryto tu 30.04.2002 r., kiedy to spotkano młodą orzechówkę siedzącą na świerku *Picea abies*. W tym samym roku bardziej na wschód – bliżej Zrebic – gniazdowała jeszcze jedna para. Ptaki wielokrotnie spotykano też w następnym sezonie legowym. Potem znaleziono także opuszczone gniazdo, które należało do tego gatunku. Zaniepokojona para obserwowano ponownie 14.03.2004 r. Okolice kontrolowano intensywnie także w latach wcześniejszych (od 1998 r.) lecz nie wykazano tam nawet ptaków przelotnych. Można sądzić, iż rejon Biskupic orzechówka zasiedliła dopiero w roku 2002 lub być może rok wcześniej. Od 2002 r. zaczęto również widywać orzechówki we wrzesniu; ptaki przelatowały z Sokolich Gór i leciały na północ przez wieś Przymiłowice.

2) Okolice Zaborza – stanowisko wykryto w 2000 r. w obrębie źródła w Zaborzu, blisko piaskowni. Ptaki widziano tam kilkakrotnie w kolejnych sezonach legowych. Rozległa powierzchnia dogodnego do gniazdowania środowiska i słabe jego spenetrowanie, nie wyklucza możliwości liczniejszego występowania.

3) Lasy w rejonie Trzebniowa i Czatachowy – zlokalizowano 2-3 stanowiska. Rokrocznie wykazujące zaniepokojenie ptaki spotykano u podnóża Góry Bukowie (2 pary w 2002 r.). W poszczególnych latach wykazano nieznaczne wahania liczebności. Przynajmniej do połowy lat 1990. orzechówki nie były tu notowane [T.S.].

4) Okolice Suliszowic – 1 stanowisko istniało (czy corocznie?) na skraju wsi Suliszowice. Pojedyncze ptaki regularnie spotykano we wsi w miesiacach letnich.

5) Lasy między Siedlcem, a Krasawa I i II – w Siedlcu stanowisko zlokalizowano w 2003 r. na obrzeżach nieczynnej częściowo zalesionej piaskowni, tzw. „Pustyni Siedleckiej”. W tym obserwowano tu pojedynczego ptaka, a osobniki dorosłe spotykano jeszcze we wrzesniu i październiku. W samej wsi obecność pierwszych ptaków odnotowano latem i wczesną jesienią od około 1994 roku i od tego czasu już corocznie. Nie spodziewanie 19.03.2004 r. ok. 800 m na wschód od Krasawy, zauważono przelatującą przez drogę orzechówkę. Zaraz potem spotkano 2 zaniepokojone ptaki, w pobliżu których znaleziono świeżo zbudowane gniazdo; znajdowało się ono 34 m od drogi asfaltowej, a 26.03. było już zajęte.

6) Kompleks leśny w okolicy Łutowca i Mirowa – na szlaku turystycznym między zamkiem w Mirowie, a zamkiem w Bobolicach spotkanie orzechówki, a zwłaszcza usłyszenie jej głosu nie należy do rzadkości. Jest to drugie obok Góry Bukowie miejsce, gdzie w tej części Jury najczęściej można zauważyć obecność omawianego gatunku. Na tym terenie istniały 2 stanowiska, np. w lesie, wokół piaskowni w Łutowcu, występowała w okresie obserwacji 1 para, co potwierdzały wielokrotne spotkania ptaków. W okolicy Mirowa orzechówka jest notowana corocznie przynajmniej od 1999 r. [P.K.].

7) Okolice Podlesic – teren ten jest jeszcze stosunkowo słabo zbadany, jednak zebrane informacje pozwalają stwierdzić, że najprawdopodobniej gatunek ten jest tu rozpowszechniony bardziej niż do niedawna sądzono. Dotychczas wykryto 2-3 stanowiska: na wschód od wsi Rzędkowice w 2003 r. [T.S.] i w rejonie Góry Zborów, gdzie spotkano ją po raz pierwszy 11.04.1999 r. [P.K.]. Na uwagę zasługują także informacje, że z okolicy Podlesic pochodzi pierwsze doniesienia o prawdopodobieństwie lęgów orzechówek na Wyzynie Czesko-chowskiej.

Gniazdowania nie można wykluczać też w innych miejscach. Wskazują na to obserwacje z okresu letniego, głównie pojedynczych ptaków w odpowiednim środowisku z okolic: Janowa, Ludwinowa, Góry Włodowskiej i Dzibic. Biorąc pod uwagę osiadłość tego gatunku i jego skryty tryb życia w porze legowej, nie jest wykluczone, że gnieździ się w rozproszonym również na pozostatej powierzchni Wyzyny.

Dyskusja. W najbardziej wartościowym pod względem przyrodniczym części Wyżyny Czeszochowskiej – w granicach projektowanego Jurajskiego Parku Narodowego (JPN) (pow. 5141,70 ha) – pierwszy łęg znaleziono dopiero w 2002 r. Stałe występowanie orzechówki na terenie projektowanego Parku jest prawdopodobnie jedynie w masywie leśnym, którego wypiętrzenie stanowią Sokole Góry (tzw. część olsztyńska Parku) i w okolicach Trzebniowa (w części zlotopotockiej), gdzie corocznie dopiero od kilku lat rejestruje się wiosna ten gatunek. Nie udało się potwierdzić występowania gatunku w latach 1980. w rejonie rezerwatu przyrody „Kaliszak”. O wiele częściej jego obecność wykazywana jest w okresie polegowym – w otulinie projektowanego JPN.

W marcu i kwietniu orzechówka preferowała jednogatunkowe monokultury iglaste w wieku około 15-30 lat (w takim środowisku znaleziono 3 gniazda), tworzone głównie przez sosnę *Pinus sylvestris*. Są to również lasy porastające byłe lub czynne piaszkownie bądź też ich otoczenie (4 stanowiska łęgowe; piaszkownie w rejonie Zaborza, Kutowca, Zrębic i Siedleca). Notowana jest także w drzewostanach mieszanych ze znacznym udziałem sosny i buka *Fagus sylvatica* z domieszką innych gatunków oraz z wyształconym podszycem, w którym nierazko dominuje leszczyna (np. okolice Trzebniowa). Tylko w jednym przypadku stanowisko łęgowe – blisko Biskupic – znajdowało się w monokulturze świerkowej. Znalezione gniazda umieszczone były na sosnach zycząjących. Orzechówka unikła natomiast czystych drzewostanów liściastych. Ptaki przeważnie notowane były na obrzeżach lasów (maksymalnie do ok. 1 km w głąb drzewostanu). Najbliższa odległość pomiędzy znanymi stanowiskami, w których stwierdzono łęgi wynosiła ok. 400 m. Zastanawiające jest, że łęgi 4 par (3 gniazda) miały miejsce w niedalekiej odległości od dróg – trzy przy drodze asfaltowej, jeden przy nieutwardzonej. W kwietniu i maju w latach 2002/03 kilkakrotnie widywano orzechówki siedzące na drutach linii wysokiego napięcia przebiegających przez kompleksy leśne, np. na zachód od Zrębic jednego ptaka spotkano 20.04.2002 r.

W okresie polegowym często rejestruje się orzechówki na terenach obfitujących w leszczyny. Zauważono, że wzrost ilości obserwacji ptaków rozpoczyna się w drugiej połowie lipca, a największe natężenie notuje się w sierpniu i wrześniu. Na te dwa miesiące przypada około połowa obserwacji gatunku (wynik dla 4 ostatnich lat; w okresie wcześniejszym udział ten był

jeszcze wyższy). Oprócz lokalnej populacji, tereny te odwiedzają zapewne ptaki z innych rejonów Wyżyny Krakowsko-Czeszochowskiej. W ciągu ostatnich 4 lat orzechówkę odnotowano w 15 miejscowościach Wyżyny, zarówno na obrzeżach jak i w obrębie zabudowań. Oto ich wykaz: Przymlowice, Biskupice, Zrębice, Suliszowice, Krasawa I, Krasawa II, Siedlec, Czatachowa, Ludwinów, Trzebnio, Janów, Złoty Potok, Kutowiec, Mirow, Bobolice. Najliczniej spotykana była w sześciu z nich: Suliszowicach, Mirowie, Siedlecu, Czatachowie, Trzebniowie i Przymlowicach (w każdej z wymienionych miejscowości widziano co najmniej 2 os.). W sierpniu i wrześniu orzechówkę widuje się „stosunkowo często”, w związku z czym stała się ona charakterystycznym ptakiem niektórych wsi np. Mirowa i Suliszowic. Jednak jej liczebność w tym okresie jest w dużym stopniu uzależniona od urodzaju orzechów laskowych i podlega corocznym wahaniom. Zapewne z tego powodu najliczniejszy pojaw orzechówki w tych miejscach nastąpił w r. 2003. O częstotliwości spotkań może świadczyć fakt, że kilkakrotnie na odcinku kilkuset metrów wzdłuż drogi w Siedlecu widziano naraz nawet 3-4 żerujące ptaki. W tej samej miejscowości, gdzie prowadzi się całoroczne obserwacje, przykładowo w okresie 1-30.09.2003 r. orzechówkę spotkano tu aż 13 razy (łącznie 25 ptaków), w październiku natomiast już tylko 3 (4 ptaki).

Ciekawe jest, iż orzechówki które spotkano w obrębie zabudowań ludzkich i ich obrzeży należały do podgatunku *N. c. caryocatactes*, który często wykazuje większą płochliwość od syberyjskiego *N. c. macrorhynchos*. Ten ostatni, nieregularnie pojawia się w kraju, zwłaszcza podczas inwazji (np. z r. 1917, 1933, 1968, 1985, 1995). Zatrzymuje się często w osiedlach ludzkich, najczęściej w większej liczbie, od kilku do kilkudziesięciu osobników, nieraz wykazując tylko niewielkie oznaki płochliwości. Na Wyżynie była ona także obserwowana kilkakrotnie, szczególnie podczas nalołów np. w latach 1933, 1968 (Markiewicz 1977) i 1985 r. Możliwie, że rodzima populacja orzechówki zmieniła nieco swój behavior i biologię rozrodu, co mogło nastąpić pod wpływem specyficznych warunków siedliskowych i żerowiskowych występujących obecnie na Wyżynie. Skupiska leszczyny spotykane są często w obrębie osad ludzkich albo na obrzeżach miejscowości i przyległych terenach, gesto porośniętych zbiorowiskami drzewiastymi i krzaczastymi. Po części prawdopodobnie tym można wytłumaczyć większą tolerancję ptaków na obecność ludzi.

Należy zaznaczyć, że w Siedlcu orzechówka już od ok. 10 lat regularnie spotykana jest w różnych miesiącach każdego roku, a w dalszych kilku miejscowościach przynajmniej od 5-6 lat. Najczęściej widuje się jednego lub dwa ptaki – stanowią one 96% wszystkich obserwacji. Większe stadka zaobserwowano niezmiernie rzadko, np. 3 os. 13.08.2001 r. w okolicy Mirowa [P.K.] i 6.08.2002 r. na obrzeżach Trzebnowa. Wyjątkowo 27.07.1999 r. w Mirowie zauważono 4 ptaki [P.K.], być może stadko rodzinne. Natomiast największe stadło liczące 9 sztuk widziano w Siedlcu 25.09.2003 r.

Interesujące i pomysłowe są zachowania żerujących ptaków. Przejawiają się one w rozbijaniu orzechów łaskowych przy wykorzystaniu pni lub grubszych gałęzi drzew. Widywano również osobniki, które rozbiły orzechy siedząc na drewnianych ogrodzeniach, a także rzuciły orzechy na powierzchnię dachów budynków pokrytych betonową dachówką czy papa. Spotykano też ptaki lejące z orzechami w stronę lasu, co można wiązać z magazynowaniem zapasów zimowych przez ten gatunek.

W miesiącach zimowych (grudzień-luty) na Jurze orzechówka jest notowana sporadycznie. Podobnie, na Wyżynie Częstochowskiej zimą odnotowano zaledwie 4 obserwacje: 27.02.2000 r. 1 ptak w Mirowie [P.K.], 16.02.2002 r. 1 ptak w piaskowni w kutowcu [T.S.] oraz dwukrotnie – 12.2001 i 02.2003 – r. razem 3 ptaki w Siedlcu i jego okolicy.

Wzrost liczby stwierdzeń orzechówki zarówno w porze legowej jak i poza nią oraz udokumentowanie przypadków gniazdowania świadczy o ekspansji terytorialnej tej lokalnej populacji, która obserwujemy od lat 1990. Niedawno powstało wiele nowych potencjalnych miejsc jej rozrodu i żerowania. Przyczyniły się do tego zalesienia prowadzone od lat 1980. oraz szybkie, spontaniczne zarastanie gruntów wcześniej wykorzystywanych rolniczo, głównie iglastymi gatunkami lasotwórczymi, najczęściej sosna. Planowa gospodarka leśna lub porzucanie gruntów wcześniej użytkowanych rolniczo stwarza realną możliwość utrzymywania się orzechówki w tym regionie, przynajmniej w perspektywie najbliższych dziesięcioleci. Na postępującą ekspansję wskazuje chociażby to, że przynajmniej na 3 stanowiskach (Krasawa, Biskupice, Trzebnów) pomimo prowadzenia stałych i intensywnych kontroli, ptak ten został wykryty dopiero w kilku ostatnich sezonach legowych. Jednakże siedliska jakie preferuje podlegają szybkim przeobrażeniom np. prace leśne spowodowały jej wycofanie się z 2 wcześniej zajmowanych

stanowisk. Trudno zatem przewidzieć jakie trendy w tej lokalnej populacji będą przeważały w przyszłości.

Zgromadzone informacje są wynikiem pierwszej podjętej próby poznania rozmieszczenia i, w miarę możliwości, także liczebności tego interesującego gatunku w tej części Jury. Niemielka, występująca tu populacja orzechówki „powstała” zaledwie w ostatnim ćwierćwieczu, ale gatunek ten jest już obecnie stałym i charakterystycznym elementem awifauny Wyżyny Częstochowskiej.

SUMMARY

The report of the Nutcracker *Nucifraga caryocatactes* in the Częstochowa Upland

The status of the Nutcracker *Nucifraga caryocatactes* occurrence was examined in the years 2000-2003 in the Częstochowa Upland within the area of Orle Gniazda Landscape Park.

This bird report shows a very rare nesting of these birds. Altogether 14-18 breeding locations were reported. Within the examined area of the Upland the breeding sites were observed in Sokole Góry, Zaborze, Siedlec, Krasawa, Suliszowice, Trzebnów, Mirow, Kutowiec and Podlesice. The Nutcracker has a predilection in the breeding season for the one-sort conifer monocultures aged 15-30 years. It was seen in the mix tree stand. In four locations there was a forest stand on the site of former sand mines or near by.

Beyond the breeding period the Nutcracker was seen in a half-open country with the presence of hazel *Corylus avellana*. The Nutcracker reached then its maximum numbers in August and September. In this period it was localized in 15 places in the Upland. It was reported to be seen every year in a few of these places. The most of observations – 96% – were based on one or two birds. Nine birds were observed on 25.09.2003 in Siedlec and four birds were observed in Mirow on 27.07.1999. In the winter months (XII-III) the Nutcracker was seen only four times (5 birds altogether).

In the last ten year period the Nutcracker population is recovering in numbers and it gains new grounds as a resident species. It is in response to the changes in the area of the Upland in the tree stand structure and food base.

- Dyrzcz A., Grabiński W., Stawarczyk T., Witkowski J. 1991. Ptaki Śląska. Monografia faunistyczna. Wrocław.
- Głowaciński Z., Profus P. 1992. Structure and vertical distribution of the breeding bird communities in the Polish Tatra National Park. Ochr. Przyr. 50, 65-94.
- Hordowski J. 1999. Ptaki polskich Karpat Wschodnich i Podkarpacia. Monografia faunistyczna. Tom I. Wyd. Mercator, Przemysł.
- Markiewicz J. 1977. Materiały do znajomości awifauny północnej części Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej. Roczn. Muz. Okręg. w Częstochowie. IV, Przyroda. 1: 23-53.
- Mikusek R. 1996. Ptaki legowe Gór Bystrzyckich. Ptaki Śląska. 11: 81-114.
- Mikusek R., Dyrzcz A. 2003. Ptaki Gór Stołowych. Not. Orn. 44, 2: 89-119.
- Skowron B., Kurek P., Świeciak T. 2003. Pierwsze stwierdzenie legu orzechówki w projektowanym Jurajskim Parku Narodowym. Chronimy Przyr. Ojcz. 59, 2: 144-145.
- Stoj M. 1992. Ptaki projektowanego Magurskiego Parku Narodowego w Beskidzie Niskim. Chronimy Przyr. Ojcz. 48, 6: 12-21.
- Tomiałojć L., Stawarczyk T. 2003. Awifauna Polski. Rozmieszczenie, liczebność i zmiany. PTPP „pro Natura”. Wrocław.
- Walasz K. (red.). 2000. Atlas ptaków zimujących Małopolski. MTO, Kraków.
- Walasz K., Mielczarek P. (red.). 1992. Atlas ptaków lęgowych Małopolski 1985-1991. Biologica Silesiae, Wrocław.

ANDRZEJ LECH RUPRECHT¹, ROBERT KOŚCÍÓW²,
GRZEGORZ KLYS³

¹187-720 Ciechocinek, ul. Polna 12a/27

²Katedra Zoologii Kregowców i Etologii, Uniwersytet Szczeciński, 71-412 Szczecin, ul. Wąska 13,
e-mail: robot@sus.uni.szczecin.pl

³Katedra Biosystematyki, Uniwersytet Opolski,
45-052 Opole, ul. Oleska 22
e-mail: gkty@suni.opole.pl

Koszatniczka *Octodon degus* (Molina, 1782), *Octodontidae* (Rodentia) nowym gatunkiem w faunie ssaków Polski

Wstęp. Opublikowanie komunikatu wstępnego i notatki o stwierdzeniu nowego gatunku ssaka dla Środkowej Europy (Klys i in. 2004a, 2004b), skłania nas do przedstawienia porzerzonego raportu. W przypadku trwałego zasiedlenia terytorium Polski przez ten niewątpliwie zawleczony gatunek, konieczne będzie uzupełnienie „Klucza do oznaczania ssaków Polski” (Pucek red. 1984), jak również „Atlasu ssaków Europy” (Mitchell-Jones i in. 1999), oraz wielotomowego „Handbuch der Säugetiere Europas”, w tym dwa tomy dotyczące gryzoni (Niehammer, Krapp 1978, 1982). Niniejsza publikacja ma spełniać tymczasowo rolę informacyjną, aby polscy teriolodzy napotkawszy w odłowach terenowych, względnie w resztkach pokarmowych sów, nowy gatunek gryzonia, mogli go łatwiej zidentyfikować.

W dniu 12 lipca 1997 r., w gnieździe płomykówni *Tyto alba guttata*, wśród wypluwek zalegających obok 3 młodych w białym puchu, znaleziono 3 gryzonię stanowiące zapas pokarmowy. Stanowisko legowe sowy było usytuowane na wieży kościoła